

KREDIETCRISIS VERGT ANDERE AANPAK

Taskforce moet uitkomst bieden!

Vrijwel iedere dag wordt Nederland met de neus op de feiten gedrukt. Er is sprake van een omvangrijke crisis met vooralsnog weinig licht aan het eind van de donkere tunnel. De aanpak van de kredietcrisis is fragmentarisch, niet slagvaardig en visieloos. Dat is niet bevorderlijk voor het imago van onze handelsnatie, schaadt het vertrouwen in de politiek, maar is bovenal niet goed voor de werkgelegenheid, het welzijn en de veiligheid van de ingezetenen van ons land. Een ultieme oproep van onze premier om "meer te kopen" zal niet helpen en vermoedelijk zelfs tot een averechts effect leiden. Kortom: het roer moet om en liefst zo snel mogelijk. We kunnen tenslotte niet machteloos blijven toekijken hoe onze welvaart en welbevinden in sneltreinvaart afbrokkelen.

Aanpak kredietcrisis faalt

De werkloosheid is naar recordhoogte gestegen. Het aantal faillissementen van bedrijven neemt toe. Het aantal mensen dat de hypotheek niet meer kan betalen, groeit gestaag. De criminaliteit verergert. Het aantal bezoekers aan de voedselbank stijgt exponentieel. De (tand)artsen klagen dat de patiënten hun medicatie en behandeling ontlopen c.q. niet meer kunnen betalen. Gezinsproblemen komen frequenter voor en er wordt veel vaker een beroep gedaan op de geestelijke gezondheidszorg. Dit zijn maar een paar merkbare effecten van de kredietcrisis.

Hoe pak je deze crisis nu aan? Niemand die het exact weet. De materie is te complex. De politiek en de ministeries houden zich er dagelijks mee bezig. Regeerakkoord, lenteakkoord, drieprocentnorm, bezuinigingsoperatie, steun aan een sterk Europa en het sociaal akkoord zijn hiervan enkele voorbeelden. Maar waar leidt dit toe? In ieder geval nog niet tot zichtbare oplossingen. Er wordt tijd gekocht in de hoop dat oplossingen zich aandienen. Dit terwijl de problemen in menig huiskamer steeds intenser worden. De conclusie kan worden getrokken dat de huidige aanpak van de kredietcrisis faalt. Professionals hebben geen overzicht, de parlementaire democratie werkt verlamd, economen spreken elkaar tegen, de aanpak is te versnipperd en er is te weinig chemie in de publiek-private samenwerking. Het is tijd voor een fundamenteel andere benadering.

De nationale veiligheidsstrategie

De oplossing is volgens ons te vinden in de nationale veiligheidsstrategie die Nederland in 2008 heeft geïntroduceerd. Deze strategie hanteert de overheid indien de vitale infrastructuur ernstig wordt aangetast en is gebaseerd op vijf pijlers: de territoriale veiligheid, de fysieke veiligheid, de ecologische veiligheid, de **economische veiligheid** en de sociale/politieke veiligheid. Hieraan gerelateerd stelt het kabinet één keer per jaar een beoordeling op van de meest relevante nationale risico's, ingedeeld naar de mate van waarschijnlijkheid en impact. Het is opvallend dat in de risicobeoordeling tot nu toe de kredietcrisis niet wordt vermeld. Een inschattingfout of een bewuste keuze? In de risicobeoordeling van 2012 wordt dit extra geaccentueerd, omdat "een crisis buiten de EU" merkwaardig genoeg wel is opgenomen. Inmiddels is genoegzaam bekend dat de kredietcrisis **niet mag** worden opgenomen in de nationale risicobeoordeling. Een competentiestrijd tussen de departementen wordt als mogelijke oorzaak aangemerkt. Dit devalueert de risicobeoordeling evenwel tot een inhoudsloze exercitie. Een significant voordeel van het opnemen van de kredietcrisis in de risicobeoordeling, is dat in die context de kredietcrisis als nationale crisis kan worden

aangemerkt en volgens de vigerende principes van de crisisbeheersing en rampenbestrijding kan worden aangepakt.

Millenniumplatform

Wanneer de kredietcrisis wordt benaderd zoals dat normaliter geschiedt bij een crisis of ramp dan geldt een aantal herkenbare patronen: integrale aanpak, multidisciplinaire benadering, eenhoofdige leiding, een continue focus (vrijwel klok rond), een projectmatige benadering en het tijdelijke *buitenspel zetten* van het parlement (informatieplicht achteraf). Blijkbaar is het millenniumplatform van dertien jaar geleden al weer in de vergetelheid geraakt. Toen kampte Nederland, maar ook de rest van de wereld met een dreigende millenniumbug. Om deze potentiële crisis het hoofd te bieden, werd een multidisciplinair team samengesteld onder leiding van oud-Philipstopman Jan Timmer. In dat team participeerden onder meer enkele captains of industry, topfunctionarissen van ministeries, VNO-NCW en kenniscentra. Dit maakte slagvaardige besluitvorming door het kabinet mogelijk en bleek een uiterst succesvolle aanpak.

Taskforce

Naar analogie van het millenniumplatform zal ook de kredietcrisis moeten worden aangepakt. Een *Taskforce Kredietcrisis* zal hier niet misstaan. De term 'taskforce' duidt op de urgentie van de situatie. Het getuigt van moed wanneer de beleidsbepalers tot deze keuze komen. Niet analyseren en beschouwen door de politiek-economische bril, maar vanuit (on)veiligheidsoptiek. Niet de minister van Financiën, maar de minister van Veiligheid en Justitie als coördinerend bewindspersoon laten optreden. Niet alleen economisch analisten aan het woord, maar meer luisteren naar de deskundigen op het terrein van crisisbeheersing en integrale veiligheid. Stel een team van deskundigen samen onder leiding van een gezaghebbend voorzitter. Laat hierin participeren het bedrijfsleven, de direct betrokken ministeries, VNO-NCW, de vakcentrales, het CPB, de bancaire sector en een of meerdere kennisinstituten. De Ministeriele Commissie Crisisbeheersing (MCCB) aangevuld met specialisten zou logischerwijs deze taak ook kunnen vervullen. Vanuit dit team wordt het kabinet geadviseerd. Vanuit de projectmatige aanpak zal het parlement worden geïnformeerd over de resultaten. Dat zal leiden tot herstel van vertrouwen. Na afloop van de crisis kan de projectmatige aanpak worden ontmanteld en weer worden gewerkt volgens de spelregels van het poldermodel.

Elke seconde telt

De omvang en impact van de kredietcrisis rechtvaardigt een crisismanagementaanpak door middel van een taskforce. Daarmee krijgt de aanpak een herkenbaar gezicht en zal er meer vertrouwen zijn bij burgers en bedrijven in een goede afloop. Het millenniumplatform heeft het gelijk in deze overduidelijk aangetoond. De verantwoordelijke ministers moeten wel over hun schaduw heen durven springen, het algemene belang laten prevaleren boven het eigen belang en starten met het opnemen van de kredietcrisis in de nationale risicobeoordeling. Deze aanpak is zo voor de hand liggend dat het ons verbaast dat nog niemand op dit idee is gekomen. Het kabinet moet nu leiderschap tonen. Elke seconde telt, zeker nu de staatsschuld toeneemt met **€ 810** per seconde!!

Gert-Jan Ludden (Adviseur Crisisbeheersing SVDC; 06-51817733; gludden@svdc.nl);
Fred Zaaijer (Veiligheidsadviseur IbMZ; 06-51311549 fzaaijer@planet.nl)